

Avantaj ve Sorumluluk

Geçmişte kaçırdığı pek çok trene rağmen, 2001 sonrasında sergilediği performans ve küresel kriz ile birlikte gelişmiş ülkeler grubunun bizim de içinde bulunduğumuz dinamik yükselen ekonomiler karşısında uğradığı ivme kaybı nedeniyle, Türkiye'nin yeni fırsat treninin güzergahı için seçilen duraklardan biri olduğunu çeşitli yönleriyle uzun süredir vurguluyoruz. Yeni şekillenen dünya düzeninde, küresel ekonominin genişletilmiş yönetim kurulu'na dönüşmekte olan G-20 bir parçası olduğumuz gibi, şimdi de güçlendirilmiş finans koordinatörlüğü konumundaki IMF'nin icra komitesi üyeliği için en güçlü adaylardan biriyiz. Bu durum, başta geniş bir vizyon ve inisiyatif olmak üzere pek çok avantaj sağladığı gibi, henüz tam anlamıyla işletilemeyen küresel karar süreci konusundaki sorumluluktan da pay almayı gerektiriyor.

Başarıdan özgüven üretmek

Ne var ki yeni konumun getirdiği avantajı layıkıyla kullanmak için de, sorumlulukları hakkıyla yüklenmek için de önümüzde oldukça uzun ev ödevi listelerimiz var. Avantajı kullanmanın gereklerine çok sık değiniyoruz: Büyüme kalıcı kılmak için mali disiplin eşliğinde yapısal dönüşüm ve toplumsal uzlaşmaya dayalı kapsamlı stratejik plan diye özetleyebiliriz. Bu bakımdan son on yılda kronik yanlışlarımızdan ve zihniyet kilitlerinden giderek kurtulduğumuza dair işaretler de az değil.

İşin sorumluluk yüklenme tarafına gelince, orada yolumuz daha uzun görünüyor. Çünkü şimdiki kadarki toplumsal görüntümüz ve alışkanlıklarımız böyle geniş bir vizyona ve inisiyatife hazırlıklı olduğumuzu henüz doğrulamıyor. 80'li yıllara kadar hem iktisaden, hem de sosyo-kültürel anlamda içe dönük bir paradigma içinde yaşamış olmamızın da etkisiyle olacak, dünyanın geri kalanıyla tümüyle ilişkisizmiş gibi bir varsayımdan henüz çoğu alanda vazgeçmiş değiliz. Mevzuattan siyaset tarzına, sanattan spora bir diz konuda, son otuz yıldaki pekçok serbestleşme ve rekabetçilik girişimine rağmen, değişim atılımlarının dirençle karşılaşması ve yavaşlaması da bundan. Dış dünyayı sadece bizi takdir ettiği ve alkışladığı zamanlarda dikkate alıyor, başarılarımızı da daha çok ödül bekleyen bir çocuk hissiyatıyla kutluyoruz. Güçlü ve tayin edici bir ülke olmak için bu başarıların sürekli ve sistematik olması gerektiğini, bunun için kimseden takdir beklemeden kendi kendimizi hareketlendirmek zorunda olduğumuz farkında gibi görmüyoruz. Oysa en büyük ödül, her başarının çıktığımız uzun yolda daha büyük başarılar için sağlayacağı özgüven ve cesaret olmalıdır.

Dengelerde gelişme, dönüşüm değil

Nitekim yılın ilk yarısındaki parlak büyüme performansından ve kriz tahribatını oldukça çabuk telafi ettikten sonra, hem baz etkisinin ortadan kalkması hem de yoğunlaşan siyasi tansiyon yüzünden kaygıyla beklediğimiz ikinci yarıda da korktuğumuz olmayacak, 2010 yılı yüzde 7'ye yaklaşan bir büyüme ile sonlanacak gibi duruyor. Ekim başlarında açıklanan orta vadeli plan'da rakamlar bu doğrultuda revize edildi.

Referandum sonuçlarının piyasalar ve yatırımcılar tarafından siyasi istikrarı destekleyici olarak yorumlanmasının da olumlu etkisi olduğu açık. Türkiye'deki büyük ölçekli küresel şirketlerin sözcüsü durumundaki YASED'in üyelerinin eğilim yoklaması niteliğindeki Barometre araştırmasının yansıttığı bekle-gör tutumunun da, araştırmanın Ağustos'ta yani referandum öncesinde yapılmış olduğu göz önüne alınırsa, olumlu yönde değişeceği beklenebilir. Dernek üyeleri ile yaptığı toplantıda Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in açık, gerçekçi ve samimi açıklamaları da bu olumlu değişime dair ipuçları verdi. Barometre'nin en fazla negatif tepki alan "mali kuralın yasalaşmaması" ile ilgili kaygıların ise, açıklanan orta vadeli plan ve mali program ile bir ölçüde hafifleyeceğini düşünebiliriz.

Ancak unutmamalıyız ki sanayi üretim endeksindeki yükseliş, bütçe açığının küçülmesi, istihdamdaki olumlu gelişmeler, Moody's ve Coface'nin kredi notlarındaki düzelmeler hep sevindirici olmakla birlikte bütün bunlar, ülkenin büyüme sürdürülebilir kılacağı bir yapısal dönüşüm gerçekleştirmekte olduğu anlamına gelmiyor.

Üstünlüğün yolu güçlü işletmeler

Geçenlerde Ege Cansen'in değindiği gibi ekonomideki canlılık ta büyük ölçüde inşaat sektörünün başı çektiği ve doğal sınırları bulunan iç talebe yaslanıyor. Yeni dünyanın artan ve derinleşen rekabet ortamında önümüzü açacak, elimizi güçlendirecek bir üstünlük değil bu.

Temel üstünlük kaynağı olarak reel sektörün rekabet gücünü ve katma değer üretme yeteneğini artırmayı birinci derecede öncelikli hedef saymadıkça, başarılarımız tekil ve geçici olma riski ile karşı karşıya. Reel sektörün büyük çoğunluğunu teşkil eden, aslında en büyük bin, bilemediniz ikibin şirket dışında orta ölçeğe bile sahip olmayan milyonlarca küçük işletmenin süratle kayda girmesi, finansmana erişmesi, böylece ölçek artırma ve teknolojik katkı üretecek hale gelmesi konusunda ne yapıyoruz? Sorun burada.